

Rozpowszechnienie osteoporozy i złamań niskoenergetycznych w Polsce: Wyniki badań epidemiologicznych

Streszczenia IV Ogólnopolskiego Sympozjum Chorób Metabolicznych Tkanki Kostnej PT0iTr, Jurata 3-5.09.04

Badurski J., Dobreńko A., Nowak N., Supronik J., Daniłuk S., Jeziernicka E.

Polska Fundacja Osteoporozy (PF0), Białystok, PL

W latach 1999-2002 Zespół Badawczy PF0 przeprowadził jedno losowo dobrane, reprezentatywne dla aglomeracji Białegostoku, badanie epidemiologiczne BOS (Nowak N. z wsp. Post Osteoartrol 2003,14:1-2) i jedno populacyjne, otwarte, w Północno-Wschodniej Polsce NEPOS (Dobreńko A. z wsp. Post Osteoartrol 2003, 14:1-2).

W BOS uczestniczyło 1005 kobiet powyżej 45 r.ż., śr. 59 lat (w tym 33.3% w VI i 29.0% w VII dekadzie życia), które wypełniły kwestionariusz z danymi demograficznymi, czynnikami ryzyka złamań, stylem i jakością życia, a 727 z nich przeszło badanie BMD b.n.k.u. i kręgosłupa L1-L4, met. DXA aparatem Hologic QDR4500SL. Zgodnie z kryteriami WHO, T-score -2.5 w b.n.k.u. (Osteoporoza) wykazało 14.8%, a osteopenię – 38.6%. BMD badane w kręgosłupie, T-score -2.5 ujawniło w 18.4%, a osteopenię w 43.0%. Wśród tych 727 kobiet odnotowano 222 złamań niskoenergetycznych (ZNE): 118 Collesa, 21 żeber, 3 b.n.k.u., 8 kręgów i 70 o innej lokalizacji. Średni T-score b.n.k.u. osób z przebytymi złamaniami = 1.5, i kręgosłupa = 1.6 . 50% złamań miało miejsce w zakresie osteopenii, a 25.7% w prawidłowej BMD. Spośród 14.8% kobiet z osteoporozą, 6.05% przypada na wiek 65-74 lat, 3.44% na 55-64, a 2.21% całej kohorty na 75-84 lata. 96 z 144 ZNE dotknęło kobiet w przedziale wieku 45-64, średnio w 59 r.ż.

Po wyeliminowaniu wpływu BMD, klinicznymi czynnikami znamienne zwiększającymi ryzyko złamania, były: wiek, leczenie sterydami, przewlekłe choroby hematologiczne i gastroenterologiczne, niski status materialny i wykształcenie oraz alkoholizm. Zmniejszającymi zagrożenie było karmienie piersią, stosowanie HRT i wysoki BMI. Uwzględniając BMD, największe ryzyko wiązało się z niskim standardem życia i

wykształcenia, ogólnie złym stanem zdrowia i z chorobami towarzyszącymi.

Wśród 6615 kobiet w wieku 56 ± 11 lat uczestniczących w NEPOS, wszystkie przeszły badania ankietowe i badanie BMD przedramienia. 17% z nich wykazało T-score -2.5 , ZNE odnotowano u 13.7%, menopauzę przed 45 r.ż. – 13.9%, nikotynizm – u 20.6%, złamania b.n.k.u. u matki – 4.4%, niskie spożycie wapnia – 36.9%, występowanie przewlekłych chorób – 42.5%.

Uogólniając szacujemy, że w Polsce osteoporoza dotyka 15%-20% kobiet po 45 r.ż., tzn. ok. 0.9-1.2 mln ogółu populacji, a złamania po niewielkim urazie – dwukrotnie więcej, z których połowa ma miejsce przy osteopenii lub przy prawidłowej masie kostnej. Wskazuje to na potrzebę położenia zdecydowanie większej uwagi na ocenę klinicznych czynników ryzyka złamań przy decyzji o leczeniu.